

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI
OIPOSDRU

UMF CAROL DAVILA
Centrul de
Excelență în
Dermatologie

Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară: nr.1 „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

Domeniul major de intervenție: 1.2 „Calitate în învățământul superior”

Titlul proiectului: „Dezvoltarea dermato-oncologiei ca linie integrată de învățământ superior medical (studii de licență și masterat) și a unei rețele de parteneriat interuniversitare în domeniu”

Cod Contract: 56/1.2/S/31081

Beneficiar:UMF Carol Davila – Centrul de Excelență în Dermatologie

ACTIVITATEA: SUSTINEREA DE SCHIMBURI DE BUNE PRACTICI PENTRU MASTERANZI SI PERSONAL UNIVERSITAR DIN GRUPUL TINTA, ORGANIZAREA DE SEMINARII IN DOMENIUL DERMATO-ONCOLOGIEI

1.XX. Seminar dermatopatologie „**Dermatopatologia tumorilor cutanate**”

RAPORT DE ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ

Elaborat Dr. Roxana Mustata	Aprobat Manager de proiect Dr. Daniel Boda
--	---

Date generale

Seminarul dedicat dermatopatologiei în patologia tumorilor cutanate maligne a fost organizat ca o consecință firească a dezvoltării cunoștințelor grupului țintă și cu scopul de a defini baza celulară și moleculară a tumorigenezei cutanate.

Seminarul a avut loc la UMF „Victor Babeș” Timișoara - Casa Adam Muller Guttenbrunn, Str. Gheorghe Lazar Nr. 10-12 în 10 noiembrie 2011 și a reunit experți în dermatologie și patologie dar și experți în epidemiologie și oncologie.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOS DRU

UMF CAROL DAVILA
Centrul de
Excelența în
Dermatologie

Scopul seminarului:

- pentru studenți și masteranzi
 - completarea și organizarea pe o bază structurată și logică a informațiilor biologice care stau la baza procesului de tumorigeneză și dezvoltare tumorală;
 - definirea criteriilor de diagnostic histopatologic în vederea obținerii unor limite de prognostic și coroborarea acestora cu rezultatele testelor de imunohistochimie;
 - implementarea unor criterii standard de coroborare a datelor clinice și paraclinice (histopatologie, imunohistochimie, biologie moleculară);
 - prezentarea principiilor generale de stabilire a regulilor de complementaritate a diagnosticului histopatologic cu cel dermatoscopic și de microscopie confocală;
 - prezentarea posibilităților de obținere a unor rezultate terapeutice foarte bune prin folosirea informațiilor obținute din testele complementare – terapia personalizată – definirea factorilor predictivi și îmbunătățirea acestora.
- pentru personalul universitar, medicii dermatologi rezidenți și specialiști:
 - particularitățile diagnosticului anatomo-patologic în dermato-oncologia afecțiunilor cutanate tumorale de tip border-line
 - prezentarea paralelă a diagnosticului anatomopatologic, imunohistochimic și molecular în patologia dermato-oncologică în afecțiunile rare;
 - prezentarea criteriilor de paralelism între tehnicile complementare de diagnostic în dermato-oncologie: anatomo-patologie, imunohistochimie și biologie moleculară;
 - prezentarea principalelor direcții de cercetare și a standardelor de calitate în diagnosticul anatomopatologic în dermato-oncologie.
- pentru toate categoriile de participanți – deschiderea posibilității de colaborare directă între specialiștii din țară și din străinătate pe această temă, în vederea pregătirii unei rețele dermato-oncologice funcționale și utile.

În conformitate cu obiectivul general al proiectului de a dezvolta și implementa instrumente destinate îmbunătățirii sistemului de învățământ superior medical, precum și capacitățile acestuia de a furniza competențe cerute pe piața muncii.

Comitetul de organizare a acestei manifestări științifice a fost numit prin decizia managerului de proiect, în conformitate cu necesitățile și competențele specifice și necesare unei asemenea manifestări și care și-a desfășurat activitatea propriu-zisă pe baza unui **Raport de inițializare** anterior stabilit (vezi atașat *componenta Comitetului de organizare și Inception report* al evenimentului respectiv).

Structura programului științific a fost stabilită de domnul Prof. Dr. Caius Solovan, împreună cu membrii Comitetului științific iar buna desfășurare a seminarului a fost asigurată de asistenții de proiect: dr. Mihaela Soare și Alexandru Voinescu.

Importanța subiectului abordat

Dermatopatologia este în sine o specialitate aflată la granița celor două specialități generatoare: dermatologie și anatomopatologie.

Complexitatea și variabilitatea mare a leziunilor cutanate premaligne precum și a celor franc maligne a constituit, o lungă perioadă de timp, un factor de întârziere nu doar a diagnosticului individual, dar și a posibilității de obținere a unor date structurate cu privire la criteriile comune de prognostic.

Necesitatea acestei discipline a devenit evidentă când, în pofida numeroaselor rezultate obținute la nivel global, nu se putea face o evaluare prognostică și predictivă datorită lipsei unor criterii unificate de caracteristici diagnostice. O mare parte din patologia premalignă cutanată (nevii atipici, nevii displazici) constituie încă o provocare pentru lumea medicală internațională, iar singura posibilitate de îmbunătățire a calității în acest domeniu este colaborarea permanentă între centre supraspecializate și adunarea unui număr cât mai mare posibil de cazuri direcționat în aceste centre. Aceasta este direcția trasată chiar și de ghidurile internaționale dedicate acestui tip de patologie.

Identificarea unor criterii clare de agresivitate a unei leziuni premaligne, precum și a unor factori de prognostic structurați cu sensibilitate și specificitate bune vor permite evaluarea și eventual implementarea unor programe mult mai specifice și eficiente de profilaxie și depistare precoce, cu reducere consecutivă a costurilor în vieți omenești și resurse financiare.

Prezența la această manifestare a celor mai prestigioși membri ai Societății Române de Dermatopatologie a ridicat foarte mult standardele și a asigurat accesul participanților la cele mai noi informații precum și la discuții extrem de specializate, care le-au dat avantajul de a avea o viziune

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UMF CAROL DAVILA
Centrul de
Excelență în
Dermatologie

clară asupra tendințelor actuale de la nivel global – ceea ce a explicat numărul impresionant de participanți.

Lucrările seminarului au fost deschise la ora 8.30 de domnul Prof. Dr. Caius Solovan – Președintele Societății Române de Dermatopatologie, doamna Conf. Dr. Sabina Zurac – membru al Societății Române de Dermatopatologie și de Managerul proiectului – Dr. Daniel Boda.

Lucrarea de deschidere intitulată „**Tumor necrosis factor versus tumor promoting factor**” a fost susținută de domnul Prof. Caius Solovan. Obiectivul acestei lucrări este dublu: pe de o parte să prezinte unul din mecanismele moleculare dominante dar nu exclusive în cancerogeneza cutanată (factor promotor vs. factor inhibitor tumoral), pe de altă parte de a informa asupra unuia dintre factorii moleculari încă în controversă – factorul de necroză tumorală. De-a lungul celor 21 de slide-uri, s-au evidențiat căile proinflamatorii și implicarea lor în cancerogeneza precum și cele mai noi direcții de cercetare în terapia personalizată a tumorilor cutanate – antagoniștii TNF-alfa (aflați deja în studii de fază I).

A doua lucrare a seminarului „**Imunohistochimia în dermatologie**” a extins tema de discuție către imunohistochimie – ca tehnică complementară cu anatomopatologia în diagnosticul de certitudine și diagnosticul diferențial al cancerelor cutanate. Lucrarea a fost

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

UMF CAROL DAVILA
Centrul de
Excelența în
Dermatologie

prezentată de domnul Prof. Dr. Caius Solovan și a trecut în revistă rolul imunohistochemiei în dermatopatologie precum și cei mai importanți markeri imunohistochemici împreună cu avantajele și limitările lor în domeniul diagnosticului tumorilor cutanate: markeri de diferențiere melanocitară, de diferențiere mezenchimală, de diferențiere neuroendocrină, vasculari și specifici diferitelor tipuri de celule implicate în mecanismele imunitare. A doua parte a acestei lucrări a fost dedicată aplicațiilor acestora în practica clinică de specialitate.

Cea de-a treia lucrare a continuat pe aceeași temă, dar pe un domeniu mai restrâns: cel al leziunilor melanocitare „**Imunohistochemia în leziunile melanocitare**” și a fost de asemenea prezentată de domnul Prof. Solovan. Dintre toate tumorile maligne cutanate melanomul rămâne cea mai complexă. Provocarea în cazul diagnosticului melanomului constă în diferențierea acestuia de alte leziuni pigmentare, inclusiv cele de tip „borderline”. Importanța acestei lucrări rezidă nu doar în tematica extrem de complexă și captivantă dar și din modul complet dar exhaustiv în care a fost prezentată cantitatea importantă de date existente la ora actuală în practica clinică dar și în cercetare. Iconografia care a însoțit fiecare dintre markerii luați în discuție și a fost relevantă și captivantă pentru participanții la manifestare. Au fost prezentați 10 markeri imunohistochemici: S100, HMB45, MART-1, MITF, TYR, NKI-C2, PNL-2, SM-5-1, MUM-1 și SOX-10.

„**Sarcomul Kaposi și leziunile Kaposi-like**” a fost cea de-a patra lucrare din cadrul seminarului a fost dedicată unei arii mai puțin cunoscute din patologia dermato-oncologică – sarcomul Kaposi. Aceasta se datorează pe de o parte prevalenței relativ scăzute a acestei boli, pe de altă parte ratei relativ mici de diagnostic. Dificultățile de diagnostic sunt în special din cauza diagnosticului diferențial dificil cu alte leziuni de tip Kaposi-like. Scopul acestei lucrări a fost pe de o parte să stabilească clar criteriile de diagnostic și pe de altă parte să traseze linii directe standardizate conform informațiilor existente la acest moment cu privire la diagnosticul diferențial. Iconografia lucrării a impresionat prin multitudinea și calitatea pieselor examinate și explicate precum și prin calitatea deosebită.

O altă arie aflată la într-un con de umbră datorită multitudinii de informații nesistematizate până la acest moment este cea a nevilor Spitz, leziunilor spitzoide, inclusiv melanomul spitzoid. Lucrarea intitulată „**Diagnosticul leziunilor spitzoide melanocitare**” a

fost dedicată acestei teme de discuție. Autorii lucrării au realizat un adevărat atlas al acestor tipuri de leziuni. 80% din material a fost unul didactic în care criteriile de diagnostic de certitudine au fost explicate pe imagini de anatomopatologie și imunohistochimie – cea mai potrivită cale de subliniere a aspectelor particulare a unor leziuni aflate la granița dintre malign și benign. O mică parte a fost dedicată terapiei și prognosticului.

Tumorile vasculare alcătuiesc o secțiune relativ limitată a patologiei tumorale cutanate datorită rarității acestora. Lucrarea prezentată de domnul Prof. Solovan intitulată „**Caractere histopatologice de benignitate în tumorile vasculare**” sumarizează cele mai frecvente tipuri de tumori benigne vasculare, descrie tipurile de tipare de dezvoltare a acestora și ilustrează pe larg aspectele clinice în paralel cu cele histopatologice și imunohistochimice. Ca și în cazul lucrărilor precedente, iconografia este suportul de rezistență al prezentării, făcând ușor de înțeles și reținut.

Următoarea lucrare din program intitulată „**Dermatofibrosarcomul protuberans și rolul tirozinkinazei**” a avut obiectivul de a sumariza patogenеза, diagnosticul, tabloul clinic și histopatologic al acestui tip de tumoră cutanată extrem de agresivă, precum și managementul terapeutic. Un rol important a fost dedicat mecanismelor moleculare ale dezvoltării tumorii – calea PDGFR – kinazelor – ca bază de pornire pentru intervențiile terapeutice moderne – imatinib, sunitinib, sorafenib, nilotinib (aprobatе deja) și alți inhibitori de KIT precum motesanib care este în faza de preautorizare. Au fost menționate, de asemenea, și moleculele aflate în studiu clinic: masitinib, tandutinib, GSK 136080, ABT 869 și altele.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOS DRU

UMF CAROL DAVILA
Centrul de
Excelența în
Dermatologie

După pauza de cafea lucrările seminarului au fost reluate de doamna doctor Mihaela Leventer și doamna doctor Daniela Guțu cu prezentarea intitulată „**Modificarea metodei Mohs de diagnostic în dermatofibrosarcomul protuberans**”. Lucrarea a avut o dublă valoare: în primul rând a ilustrând în cel mai direct mod cu puțință progresele în ceea ce privește tehnica de diagnostic Mohs și în al doilea rând superioritatea unui abord diagnostic multidisciplinar în dermato-oncologie.

Lucrarea următoare a continuat în aceeași notă a abordului pluridisciplinar și lărgit în dermato-oncologie – „**Corelații dermatoscopico-histopatologice în leziunile pigmentare**” susținută de doamna Prof. Dr. Rodica Cosgarea. În cadrul lucrării doamna Profesor a trecut în revistă toate aspectele de corelare între cele 2 metode de diagnostic din perspectiva experienței clinice a clinicii de dermatologie Cluj Napoca. Au fost abordate 2 aspecte: utilitatea diagnostică și cea în

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POS DRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

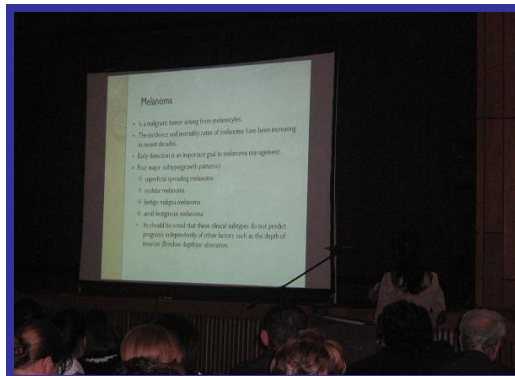

UMF CAROL DAVILA
Centrul de
Excelența în
Dermatologie

monitorizare. În încheierea lucrării au fost prezentate datele de corelație obținute la cele peste 200 cazuri luate în discuție.

În continuare, dr. Roxana Mustață a prezentat lucrarea cu titlul „**Limfoame cutanate cu celule T – forme particulare**” care a adus în discuție o altă arie foarte limitată din patologia dermatologică – limfoamele cutanate iar dintre acestea cele cu celule T sunt cele mai frecvente. Lucrarea reprezintă o trecere sintetică în revistă a tipurilor particulare de limfoame T cutanate și caracteristicile lor clinice în corelație cu cele anatomopatologice și moleculare.

O patologie cu totul aparte în dermatoncologie o constituie tumorile apărute la persoanele imunosupresate. Lucrarea intitulată „**Neoplazii la pacienții cu imunopresii**” a descris tocmai aceste tipuri de tumori. Importanța lucrării rezidă în expunerea exhaustivă a aspectelor imunitare care conduc la creșterea riscului de apariție a unor astfel de boli și mecanismele prin care ele apar.

După pauza de masă lucrările au continuat prin susținerea prezentării cu titlul „**Rolul componentei stromale în progresia tumorală din carcinomul bazocelular**” de către doamna Conf. Dr. Sabina Zurac. Prezentarea a dezvoltat, cu o bază imagistică largă, cele mai importante etape din progresia carcinomului bazocelular din perspectiva anatomopatologică, la nivelul structurilor stromale și gradul de implicare a acestora.

Următoarele lucrări au fost de asemenea prezentate de doamna Conf. Dr. Zurac și au dezvoltat încă 2 subiecte larg cunoscute și dezbătute în lumea medicală: micosys fungoides și nevil displazic. Lucrările s-au intitulat „**Diagnosoticul de micosys fungoides incipient în practica histopatologică curentă**” și respectiv „**Nevil displazic în patologia actuală**” și au constituit fiecare în parte un adevărat atlas de histopatologie. Așa cum s-a remarcat și din public, aceste două lucrări au clarificat pater-urile de gândire a diagnosoticului în aceste două afecțiuni.

„**Tumori cutanate cu celule mici albastre**” este titlul lucrării care a urmat. Aceasta cuprinde o bază iconografică foarte extinsă de lame histochemice și histopatologice, prezentate și explicate din perspectiva clasificării acestui tip de patologie.

Ca o sumarizare a informațiilor prezentate de-a lungul zilei lucrarea „**Codul bunelor practici în dermato-patologie**” prezentată de domnul Dr. Boda a expus toate acele aspecte clinice, logistice, histopatologice și imunohistochemice care să asigure organizarea unui algoritm de diagnostic coroborat clinic și certificat imunohistochemic cu maxim de sensibilitate și acuratețe cu costuri de timp și financiare minime. Practic lucrarea poate să stea la baza elaborării în viitor a unui ghid care să fie direct implementat în toate centrele dedicate dermato-patologiei.

Ultimele 3 prezentări din cadrul seminarului au făcut referire la teme cu totul particulare și respectiv prezentări de cazuri clinice foarte interesante. Ele au avut intenția să punteze încă o dată că în medicină nici o regulă nu este absolută și că mintea medicilor trebuie să rămână deschisă la orice posibilități. În această linie, domnul Prof. Dr. Forsea a susținut lucrarea cu titlul” Capcane în diagnosticul cancerelor cutanate”. Prezentările de caz din încheierea manifestării au fost: „Formă atipică de dermatofibrosarcoma protuberans” elaborată de doamna dr. Ianoși și domnul Dr. Ianoși și prezentată de dr. Roxana Mustață și „Basal cell carcinoma developed on vitiligo” elaborată de doamna Dr. Fekete Laszlo și prezentată de domnul Dr. Daniel Boda.

15.11.2011